

Сеник Т. Б.*аспірант кафедри кримінального процесу та криміналістики Львівського національного університету ім. Івана Франка*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВІДКЛАДЕННЯ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Дослідження досвіду деяких зарубіжних країн щодо законодавчого врегулювання відкладення судового розгляду у кримінальному провадженні, являє собою пошук ефективних моделей співставлення підстав відкладення судового розгляду у зарубіжних країнах та Україні, який є зараз вкрай актуальним, зважаючи на те, що вітчизняне кримінальне судочинство нині перебуває на шляху реформування.

Судовій практиці України відомі безліч способів відкладання судового розгляду в кримінальному провадженні: від чітко визначених процесуальним законодавством (не прибуття на виклик суду; клопотання про відкладання судового розгляду у зв'язку із необхідністю подати додаткові докази; клопотання про відкладання судового розгляду для ознайомлення із матеріалами кримінального провадження; клопотання про відкладання судового розгляду у зв'язку із необхідністю підготуватися до судових дебатів тощо) до «форс-мажорних» (погане самопочуття учасника судового провадження в залі суду; вимкнення електроенергії; крадіжка важливих документів; блокування залу судового засідання та ін.).

Але, основною проблемою є те, що не кожне відкладання судового розгляду обумовлене об'єктивними обставинами. Нерідко воно є наслідком зловживання особою своїми процесуальними правами, а, відтак, неповаги до суду та інших учасників судового провадження.

Яскравим прикладом застосування санкції у разі порушення, зазначено у кримінально-процесуальному кодексі Французької Республіки. Наприклад, Article 281 КПК Французької Республіки передбачено, що свідки викликаються судом або сторонами, якщо сторонами то за їх рахунок, якщо свідки вимагають компенсування витрат за виклик. Однак виклик свідків, передбачає їх повідомлення про судовий розгляд не менше ніж за місяць і за десять днів до дати судового розгляду. Article 288 КПК Французької Республіки, вказує також на відповідальність присяжних, у разі неприбуття присяжного без поважних причин, а отже неприбувший до суду за повісткою, може бути оштрафований судом до 3750 євро [1].

Порівнюючи наступну підставу відкладення судового розгляду у кримінальному провадженні, що передбачено у КПК України та КПК Французької Республіки слід зазначити таку особливість, як неприбуття спеціаліста чи експерта у судові засідання, суд заслуговує на думку інших учасників щодо відкладення судового розгляду. Так, у КПК Французької

Республіки передбачено, що сторони можуть ознайомитися із експертизою, подати до неї зауваження, або подати клопотання про додаткову експертизу чи зустрічну експертизу. У випадку пропущення строку при відкладення судового розгляду для проведення експертизи, сторона яка пропустила цей строк не може подавати клопотання в суд для проведення експертизи, навіть за умов виникнення нового елемента [1].

Так, у кримінальному процесуальному кодексі Федеративної Республіки Німеччини (надалі – КПК ФРН) зазначено, що рішення про відкладення або призупинення судового розгляду відповідно до 2 абз. §229, рішення приймає суд. Про короткі перерви розпоряджається голова складу суду [2].

Також у КПК ФРН передбачено наступні особливості відкладення судового розгляду, по-перше, неможливість присутності захисника, не порушуючи §145, не дає право підсудному вимагати відкладення справи слуханням, по-друге, якщо не дотримано передбачений 1 абз. § 217 термін, то голова складу суду повинен повідомити підсудному про його право вимагати відкладення справи слуханням [2].

Зокрема, у КПК ФРН передбачено, що строк відкладення судового розгляду може бути не більше ніж на десять днів, а якщо судовий розгляд вже проводився не менше десяти днів, то, не порушуючи норми, відкладення може бути продовжено до тридцяти днів.

Зазначимо, що максимальний строк відкладення судового розгляду може тривати дванадцять місяців, а у особливих умовах продовжено ще на шість місяців, однак тільки один раз за весь судовий розгляд.

Отже, проведений аналіз зарубіжного досвіду правового регулювання відкладення судового розгляду дозволяє зробити наступні висновки:

- для уникнення зловживання процесуальними правами сторонами необхідно застосовувати матеріальну відповідальність для кожної сторони, що передбачено КПК Французької Республіки;

- найбільш прийнятним є також німецьке обмеження щодо строків відкладення судового розгляду.

Виходячи з вищевикладеного, зазначимо, що вивчення й врахування досвіду іноземних держав при проведенні реформ, дозволяє трансплювати у вітчизняний кримінальний процес деякі успішні норми, апробовані в цих державах.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Кримінально-процесуальний кодекс Франції (Code de procédure pénale)*. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006071154> (дата звернення 21.12.2020 р.)
2. *Кримінально-процесуальний кодекс Федеративної Республіки Німеччини* URL: [https://pravo.org.ua/files/_\(1\).pdf](https://pravo.org.ua/files/_(1).pdf) (дата звернення 21.12.2020 р.)